

HINDAMISSTANDARD

arboristi kutse ja tõstukil töötava arboristi osakutse taotlejate kompetentsuse hindamiseks (töömaailma taotlejad) 2021

Kutsestandardi nimetus:

- 1) Arborist, tase 4
- 2) Tõstukil töötav arborist (osakutse), tase 4

Kutsestandard nr 16-06122018-5.2/5k

<https://www.kutseregister.ee/ctrl/et/Standardid/vaata/10732092>

1. Üldine informatsioon

1.1. Kutse andja ja eksamikeskus

- 1) Arboristi, tase 4, kutse andjaks on Eesti Arboristide Ühing (EAÜ).
- 2) Eksamikeskuseks on Luua Metsanduskool, kes vastavalt kutse andja ja kooli vahel sõlmitud raamlepingule valmistab ette ja viib läbi kutseksamid.
- 3) Hindamist viib läbi kutsekomisjoni poolt moodustatud hindamiskomisjon, mis koosneb arboristikavaldkonna sõltumatutest ja kompetentsetest esindajatest. Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kolmest liikmest. Hindamiskomisjoni tööd juhib hindamiskomisjoni esimees, kelle hindamiskomisjoni liikmed endi hulgast valivad.
- 4) Kutseksami aeg ja koht antakse teada nii kutse andja (www.eestiarboristid.ee) kui eksamikeskuse kodulehel (www.luua.ee).

1.2. Kutse esmakordse taotlemise eeltingimused töömaailma taotlejale

- 1) Arborist, tase 4
  - (1) vähemalt kolme aasta pikkune erialase töö kogemus või läbitud arboristi õppekava;
  - (2) vähemalt 2. taseme raietöölise kutse olemasolu neil, kes pole läbinud arboristi õppekava.
- 2) Osakutse tõstukilt töötav arborist, tase 4
  - (1) vähemalt kolme aasta pikkune erialase töö kogemus või läbitud arboristi õppekava või tõstukil töötava arboristi osakutse õppekava;
  - (2) vähemalt 2. taseme raietöölise kutse olemasolu neil, kes pole läbinud arboristi õppekava või tõstukil töötava arboristi osakutse õppekava.

1.3. Hindamismenetluse alustamine

- 1) Hindamine viiakse läbi kutse andmise vooru raames kutse andja poolt määratud ajal ja kohas, vähemalt üks kord aastas.

- 2) Taotlusdokumendid esitatakse eksamikeskusele hiljemalt 1 kuu enne eksami toimumist.
- 3) Taotlusdokumendid on:
  - (1) vormikohane avaldus;
  - (2) taotleja isikut tõendava dokumendi koopia;
  - (3) tunnistus viimase 5 aasta jooksul läbitud esmaabikoolituse kohta;
  - (4) vähemalt 2. taseme raietöölise kutsetunnistus neil, kes pole läbinud arboristi või tõstukil töötava arboristi õppekava;
  - (5) vormikohaselt koostatud portfoolio kolme aasta jooksul tehtud tööde kohta;
  - (6) maksekorraldus kutse andmisega seotud kulude tasumise kohta;
  - (7) erialast haridust tõendav dokument arboristi või tõstukil töötava arboristi õppekava läbinutel.
- 4) Eksamikeskuse esindaja vaatab taotleja dokumendid üle ning teavitab taotlejat ühe nädala jooksul dokumentide vastavusest või mittevastavusest nõuetele.

2. Hindamise korraldus

- 1) Hindamismeetodid on:
  - (1) taotleja oskuste hindamine praktiliste hindamisülesannete põhjal;
  - (2) taotleja teoreetiliste teadmiste kontroll (kirjalik teooriatest ja puittaimede ning puuseente määramisülesanded);
  - (3) taotleja portfoolio eelhindamine ja eksami käigus läbiviidav vestlus.
- 2) Kutseeksami täpne ajakava:
  - (1) eksami täpne ajakava pannakse eksamikeskuse kodulehele välja hiljemalt 1 nädal enne väljakuulutatud eksamiaega (<http://www.luuu.ee/koolituskeskus/kutseeksamid/>);
  - (2) kutseksam algab osalejate instrueerimisega eksamikorralduse ja tööohutuse kohta; ohutusjuhendiga tutvumist kinnitavad eksaminandid allkirjaga.
- 3) Kutseeksami keel:
  - (1) kutseksam viiakse läbi eesti keeles.
- 4) Hindamisdokumentide vormistamine:
  - (1) esmasteks hindamisdokumentideks on iga hindamisülesande kohta koostatud individuaalsed hindamislehed, millele hindamiskomisjoni liikmed kannavad oma allkirjaga kinnitatult hindamistulemused;
  - (2) koondhinnang ülesande sooritamise või mittesooritamise kohta kujuneb vähemalt kolme hindaja konsensusliku otsusena;
  - (3) taotlejat teavitatakse vestluse ja testi tulemustest hiljemalt järgmise päeva hommikuks; praktiliste ülesannete tulemus teatatakse pärast iga ülesande sooritamist, hiljemalt enne järgmise ülesande sooritamisele asumist;
  - (4) hindamislehtede põhjal koostatakse kutsekomisjonile esitamiseks koondprotokoll (vt Lisa 1), mis allkirjastatakse kõikide hindamiskomisjoni liikmete poolt;
  - (5) koondprotokolliga tehakse kutsekomisjonile ettepanek taotlejale kutse andmise või mitteandmise kohta;
  - (6) taotlejale antakse kutse, kui kõik kutsestandardis loetletud kompetentsid ja tegevusnäitajad on tõendatud.

5) Hindamistulemuste kehtivus:

- (1) kui taotlejal ebaõnnestub ühe või mitme eksamiülesande (seejuures loetakse osaülesanded 2.1...2.4 üheks ülesandeks) sooritamise, siis on tal õigus nende ülesannete kordussooritusele ühe aasta jooksul.
- (2) korduseksamit on õigus sooritada osadena ainult üks kord; kui osaline korduseksam ebaõnnestub, tuleb sooritada uuesti kogu eksam;
- (3) korduseksami vahe peab olema vähemalt 1 kuu;
- (4) hindamistulemused kehtivad 1 aasta jooksul tingimusel, et selle aja sees toimub uus kutseksam; kui eksam toimub hiljem, pikeneb hindamistulemuste kehtivus automaatselt kuni järjekordse eksami toimumiseni;
- (5) kordussoorituse kulud katab taotleja vastavalt eksamiülesannete maksumuse kalkulatsioonile.

3. Hinnatavad kompetentsid

Kutseksamiga hinnatakse kõiki arboristi kutsestandardis kirjeldatud kompetentse, mis on alljärgnevad:

1) Arborist, tase 4, tervikkutse taotlemisel tõendatavad kompetentsid:

- B.2.1 Võsa- ja kettsaagidega töötamine
- B.2.2 Puittaimede istutamine ja ümberistutamine
- B.2.3 Puittaimede lõikamine ja raie
- B.2.4 Viljapuude hooldamine
- B.2.5 Puittaimede erihooldustööde tegemine
- B.2.6 Tõstukilt töötamine
- B.2.7 Ronimiskõitega töötamine
- B.2.8 Esmaabi andmine ja päästevõimekus
- B.2.9 Juhtimine, juhendamine ja majandamine
- B.2.10 Kutset läbiv kompetents

2) Tõstukil töötava arboristi, tase 4, osakutse taotlemisel tõendatavad kompetentsid:

- B.2.1 Võsa- ja kettsaagidega töötamine
- B.2.2 Puittaimede istutamine ja ümberistutamine
- B.2.3 Puittaimede lõikamine ja raie
- B.2.4 Viljapuude hooldamine
- B.2.5 Puittaimede erihooldustööde tegemine
- B.2.6 Tõstukilt töötamine
- B.2.8 Esmaabi andmine ja päästevõimekus
- B.2.9 Juhtimine, juhendamine ja majandamine
- B.2.10 Kutset läbiv kompetents

3) Kompetentsi olemasolu tõendatakse tabelis 1 esitatud tegevusnäitajate hindamise kaudu.

- 4) Konkreetsed eksami hindamisülesanded ja hindamiskriteeriumid on esitatud lisas 2. Arboristi varustusele esitatavad nõuded on toodud lisas 3, portfoolio koostamise juhend lisas 4 ja puuliikide ning puuseente nimekiri lisas 5.

Tabel 1. Kompetentside hindamise meetodid tegevusnäitajate kaupa

Kompetents B.2.1 Võsa- ja kettsaagidega töötamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	Hindab töömaad ja selle eripärast tulenevaid riske. Valib sobivad töö- ja turvavahendid vastavalt töö iseloomule. Veendub töö- ja turvavahendite korrasolekus.	Raietöölise kutsetunnistus, vähemalt tase 2	
2	Töötab võsasaega lähtudes tööülesandest, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid.		
3	Töötab kettsaega lähtudes tööülesandest, kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid.		
4	Hooldab töö- ja turvavarustust, lähtudes vajadusest ja arvestades kasutus- ja hooldusjuhendeid.		
5	Annab õnnetusjuhtumi korral vältimatut abi, vajadusel kutsub professionaalse abi ja teavitab õnnetusjuhtumist vastavalt etteantud korrale asjakohaseid isikuid.		
Kompetents B.2.2 Puittaimede istutamine ja ümberistutamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	Tähistab istutustööde teostamise kohta, tagamaks võimalike kõrvalseisjate (jalakäijad, sõidukid jms) turvalisuse. Valmistab ette istutuskoha, lähtudes tööülesandest ning arvestades istiku ja selle juurestiku suurust, kasvupinnase iseloomu ning muid asjaolusid.	Portfoolio, puittaimede määramisülesanne ja kirjalik test	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.2 rakendamise kohta kutsetöös
2	Valib istutamiseks kvaliteetsed ja tööülesandele vastavad istikud. Tagab objektile olevate taimede nõuetekohase hoiustamise.		
3	Istutab puittaimi, arvestades istiku eripära ja puu bioloogiat ning projektist ja kasvukohast tulenevaid nõudeid.		
4	Valmistab püsival kasvukohal kasvava puu juurekava ja võra ette ümberistutamiseks uuele püsivale kasvukohale.		
5	Teeb istutatud puittaimedele või ümberistutatud puudele järelhooldust, lähtudes tööülesandest, puu ja kasvukoha eripärast ning bioloogiast. Kasutab järelhoolduseks sobivaid töövahendeid ja -materjale. Hindab visuaalselt		

	istutatud taimede seisundit ja hooldusvajadust ning rakendab vajadusel meetmeid taimede juurdumise ja elujõulisuse tagamiseks.		
6	Korrastab objekti ja taastab haljastuse.		
Kompetents B.2.3 Puittaimede lõikamine ja raie			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	Koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed.	Praktiline ülesanne, portfoolio, puuseente määramisülesanne	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.3 rakendamise kohta kutsetöös
2	Hindab hoolduslõikuse vajadust, arvestades puu seisundit, bioloogiat, kasvukohta (tänav, park, parkmets, koduaed, õhuliini lähedus vm) ja majandamissuunda. Planeerib lõikustöid, lähtudes hoolduslõikuse vajadusest, mahust, võimalikest riskidest ning võraste tõusmise meetodist.	Portfoolio, puuseente määramisülesanne ja kirjalik test	
3	Teeb puittaimede kujunduslõikust, lähtudes puu bioloogiast ja liigilisest eripärast ning majandamissuunast, kasutades sobivaid töövahendeid ja ohutuid töövõtteid.		
4	Teeb puittaimede hoolduslõikust (võra puhastamine, harvendamine, tõstmine) kas tõstukilt või köielt, lähtudes puu bioloogiast, vanusest, tervislikust seisundist, liigilisest eripärast ja majandamissuunast, kasutades sobivaid töövahendeid ja ohutuid töövõtteid.	Portfoolio, praktiline ülesanne, kirjalik test, puittaimede määramisülesanne	
5	Hindab langetamise ohufaktoreid ja langetab turvaliselt puid (täistüvedena või sektsioonidena). Tagab raie käigus inimeste, vara ja ümbritseva keskkonna ohutuse. Vastavalt tellijaga sõlmitud kokkuleppele jätkab langetatud tüved ja käitleb raiejäätmeid.	Portfoolio ja praktiline ülesanne	
6	Hooldab parkmetsi, lähtudes parkmetsa hoolduskavast ja/või parkmetsa majandamise ja ökoloogia põhimõtetest.	Portfoolio	
7	Vastavalt tellijaga sõlmitud kokkuleppele käitleb raiejäätmeid ja taastab haljastuse.	Portfoolio ja praktiline ülesanne	
Kompetents B.2.4 Viljapuude hooldamine			
Tegevusnäitajad:		Tõendusmeetod	Märkused
1	Planeerib lõikustööd, lähtudes viljapuude bioloogiast ning seisundist.	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.4
2	Teeb viljapuude hoolduslõikust kasutades asjakohaseid töövahendeid, lähtudes puu liigist, sordist, pookealuse tüübist, hooldusvajadusest ja seisundist.		

3	Kaitseb viljapuude tüvesid ja võrasid kahjustavate mõjude eest, lähtudes liigist, kasvukohast ja kahjustavatest teguritest (päikesekahjustus, ulukid, mehaanilised vigastused jne).		rakendamise kohta kutsetöös
4	Hindab väetamisvajadust ja väetab.		
5	Teeb taimekaitseteid, lähtudes kahjustuse iseloomust (kahjurid, haigused) ning preparaatide kasutusjuhistest.		
Kompetents B.2.5 Puittaimede erihooldustööde tegemine			
Tegevusnäitajad		Tõendusmeetod	Märkused
1	Koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed.	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.5 rakendamise kohta kutsetöös
2	Rakendab ehitusobjektidel kasvavate puittaimede võra, tüve ja juurte kaitseks asjakohaseid meetmeid, lähtudes puu bioloogiast ja puu kaitset reguleerivate normdokumentide ning muude ettekirjutuste nõuetest.		
3	Valib sobiva tugivöö tüübi, paigaldamise skeemi ja materjali. Paigaldab puudele tugivööd, valides tugivöö tüübi, paigaldamise skeemi ja materjali vastavalt puu seisundile.		
4	Hindab kasvupinnase seisundit ning rakendab meetmeid kasvupinnase parandamiseks (nt õhustamine ja väetamine).		
5	Rakendab kaitsemeetmeid puittaimi kahjustavate mõjurite vastu, lähtudes liigist, kasvukohast ja kahjustavatest teguritest (nt päike, soolad, ulukid, mehaanilised vigastused jne).		
6	Rakendab meetmeid puittaimede haiguste levimise ennetamiseks ja teeb taimekaitseteid lähtudes kahjustajast ja preparaatide kasutusjuhenditest.		
7	Vastavalt tellijaga sõlmitud kokkuleppele korrastab objekti.		
B.2.6. Tõstukilt töötamine			
Tegevusnäitajad		Tõendusmeetod	Märkused
1	Koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed.	Portfoolio ja praktiline ülesanne	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.6 rakendamise kohta kutsetöös
2	Valib ja tellib sobiva tõstuki, lähtudes töö iseloomust.		
3	Veendub, et tõstuk on töökorras ja läbinud ettenähtud tehnilise kontrolli. Seab tõstuki ohutusse tööasendisse.		
4	Juhib tõstuki liikumist ja/või suhtleb tõstukijuhiga või maatoega, kasutades kokkulepituid märguandeid. Hooldab või langetab puid, arvestades tõstukilt		

	töötamise ohutusjuhendeid ja puude hoolduseesmärke. Teeb koostööd korvis töötava abilisega. Tagab inimeste, vara ja keskkonna ohutuse töö käigus.		
B.2.7 Ronimiskõitega töötamine			
Tegevusnäitajad		Tõendusmeetod	Märkused
1	Koostab riskianalüüsi ja valib sobivad riskide maandamise meetmed.	Portfoolio ja praktiline ülesanne	1) Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.7 rakendamise kohta kutsetöös 2) Kompetentsi hinnatakse ainult arboristi täiskutse taotlejatel.
2	Lähtudes tööülesandest valib nõuetekohaselt sertifitseeritud ronimisvarustuse, isikukaitse- ja töövahendid ning veendub nende tehnilises korrasolekus.		
3	Teeb kõielt puuhooldus- või langetustöid, arvestades hoolduse- ja raie eesmärke. Teeb koostööd maatoega ning tagab inimeste, vara ja keskkonna ohutuse töö käigus.		
4	Hooldab ronimisvarustust, arvestades tootjapoolseid juhiseid.		
B.2.8 Esmaabi andmine ja päästevõimekus			
Tegevusnäitajad:			
1	Hindab olukorda sündmuskohal, lähtudes enese ja kannatanu ohutusest ning võimalikust õnnetuse põhjusest. Maandab järgneda võivate õnnetuste riski ja teavitab päästeteenistust.	Portfoolio ja praktiline ülesanne	
2	Hindab kannatanu seisundit visuaalselt, verbaalselt ja/või manuaalselt, selgitades esmaabi andmise vajaduse vastavalt vigastuse eripärale.		
3	Hindab vajadust ja võimalusi tuua kõrgtööd tegev kannatanu maapinnale.		
4	Toimetab võimalusel abitus seisundis kannatanu turvaliselt maapinnale, kasutades selleks kas oma või kannatanu ronimissüsteemi.		
5	Annab esmast elupäästvat abi vastavalt oma pädevusele ja vigastuse eripärale või järgib päästeteenistuse juhiseid.		
6	Teavitab juhtunust asjakohaseid isikuid.		
B.2.9 Juhtimine ja majandamine			
Tegevusnäitajad			
1	Tutvub lähteülesandega ning koostab tööga seotud kulude kalkulatsiooni või hinnapakumise, lähtudes töö eripärast ning arvestades kehtivatest õigusaktidest tulenevaid nõudeid.	Portfoolio	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.9

Eesti Arboristide Ühing

2	Sõlmib tellijaga lepinguid, võtab objekte tööks vastu ja annab neid üle. Dokumenteerib tehtud tööd vastavalt lepingule.		rakendamise kohta kutsetöös
3	Nõustab kliente puuhooldusega seotud küsimustes.		
4	Veendub vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolus. Nende puudumisel korraldab nende hankimise või hangib need, arvestades kehtivatest õigusaktidest tulenevaid nõudeid.		
5	Juhib ja juhendab kaastöötajaid, annab edasi erialast oskusteavet.		
B.2.10 Arborist, tase 4, kutset läbiv kompetents			
Tegevusnäitajad			
1	Peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi ja väärtusi, järgib arboristi eetikanorme (Lisa 1 - arboristi kutse-eetika).	Portfoolio ja kirjalik test	Portfoolios esitada tõendusmaterjal kompetentsi B.2.10 rakendamise kohta kutsetöös. Digipädevuste enesehindamise skaala vt kutsestandardi Lisa 2. Keelteoskuse tasemete kirjeldused – vt kutsestandardi Lisa 3.
2	Peab kinni kokkulepetest, täidab endale võetud ülesandeid tähtajaliselt ja kvaliteetselt.		
3	Näeb ette oma tegevuse või tegevusetuse tagajärgi ja võtab vastutuse nende eest.		
4	On avatud koostööle, osaleb meeskonnatöös; suhtleb klientide ja kolleegidega, tegutseb parima ühise tulemuse saavutamise nimel.		
5	Järgib oma töös keskkonnahoiu, sh liigikaitse põhimõtteid.		
6	Kasutab arvutit iseseisva kasutaja tasemel		
7	Kasutab oma töös eesti keelt tasemel B2. On võimeline suhtlema tööalaselt ka vähemalt ühes võõrkeeles tasemel A2		